

Cauza C-231/19

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

15 martie 2019

Instanța de trimitere:

Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) (Regatul Unit)

Data deciziei de trimitere:

15 martie 2019

Recurentă:

Blackrock Investment Management (UK) Limited

Intimați:

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

ÎN FAȚA UPPER TRIBUNAL [omissis]

**(TAX AND CHANCERY CHAMBER) [TRIBUNALUL SUPERIOR
(CAMERA FISCALĂ ȘI A CANCELARIEI)]**

**ÎN RECURSUL ÎNAINȚAT SPRE SOLUȚIONARE DE FIRST-TIER
TRIBUNAL**

**(TAX CHAMBER) [TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ (CAMERA
FISCALĂ)]**

[omissis]

ÎNTRE

BLACKROCK INVESTMENT MANAGEMENT (UK) LIMITED

Recurentă

și

**THE COMMISSIONERS FOR HER MAJESTY'S REVENUE AND
CUSTOMS**

Intimați

ORDONANȚĂ

[omissis]

SE DISPUNE CA:

1. Să se adreseze Curții de Justiție a Uniunii Europene întrebarea formulată în anexă în vederea pronunțării unei decizii preliminare în temeiul articolului 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. [OR 2]
2. Toate procedurile aflate în curs în cauza menționată mai sus sunt suspendate până la pronunțarea de către Curtea de Justiție a unei hotărâri referitoare la întrebarea respectivă sau până la emiterea unei alte ordonanțe.

ANEXĂ

**CERERE DE DECIZIE PRELIMINARĂ ADRESATĂ CURȚII DE
JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE**

A. INTRODUCERE

1. În prezenta trimitere, Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) [Tribunalul Superior (Camera fiscală și a cancelariei)] (denumit în continuare „Tribunalul”) trimite Curții de Justiție a Uniunii Europene (denumită în continuare „CJUE”) o întrebare privind aplicarea articolului 135 alineatul (1) litera (g) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (JO 2006, L 347, p. 1, Ediție specială 09/vol. 3, p. 7) (denumită în continuare „Directiva TVA”). Articolul 135 alineatul (1) litera (g) scutește serviciile privind gestionarea de fonduri comune de plasament (denumite în continuare „FCP”) de la plata taxei pe valoarea adăugată (denumită în continuare „TVA”) (denumită în continuare „scutirea aplicabilă gestionării de fonduri”).
2. Recurenta („BlackRock”) este membrul reprezentativ al unui grup TVA care include un număr de societăți care desfășoară activități în calitate de administratori de fonduri. Intimații sunt Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (denumiți în continuare „Commissioners”), autoritatea fiscală națională în scopuri de TVA din Regatul Unit.
3. BlackRock este beneficiara unor servicii prestate de BlackRock Financial Management Inc (denumită în continuare „BFMI”), o companie americană din același grup. BlackRock utilizează aceste servicii pentru a gestiona atât FCP-uri,

cât și alte fonduri de plasament („non-FCP-uri”). Este cert că prestarea respectivă reprezintă o prestare unică de servicii efectuată de BFMI în beneficiul BlackRock.

4. Chestiunea de ansamblu aflată pe rolul Tribunalului este dacă și în ce măsură BlackRock trebuie să ia în considerare TVA-ul supus mecanismului de taxare inversă pentru prestarea acestor servicii. Acest aspect depinde de interpretarea și aplicarea scutirii aplicabile gestionării de fonduri. **[OR 3]**
5. Tribunal [Tribunalul] (și, în primul grad de jurisdicție, First-tier Tribunal [Tribunalul de Primă Instanță]) au ajuns la concluzia că serviciile primite reprezintă servicii de „gestionare” în sensul termenului menționat la articolul 135 alineatul 1 litera (g) (denumite în continuare „**serviciile de gestionare**”).
6. Întrebarea preliminară adresată CJUE, prezentată integral în secțiunea G de mai jos, este dacă, în sensul articolului 135 alineatul (1) litera (g), contraprestația plătită de BlackRock pentru serviciile de gestionare ar trebui repartizată astfel încât să reflecte *măsura* în care aceste servicii sunt utilizate pentru a gestiona FCP-urile, respectiv non-FCP-urile. În cazul în care contraprestația urmează a fi repartizată, serviciile de gestionare vor fi scutite în măsura în care sunt utilizate în gestionarea FCP-urilor. Cu toate acestea, dacă o astfel de repartizare nu este permisă, este necesar să se solicite îndrumări CJUE cu privire la baza pe care urmează să fie stabilită disponibilitatea (sau indisponibilitatea) scutirii aplicabile gestionării de fonduri în prezenta cauză.

B. SITUAȚIA DE FAPT

7. Faptele constatate sunt următoarele:
 - a. În cadrul BlackRock, persoanele responsabile pentru gestionarea fondurilor sunt gestionarii de portofolii. Gestionarea investițiilor urmează un ciclu de analiză, luare a deciziilor, execuție comercială, decontare și reconciliere post-tranzacționare.
 - b. Serviciile de gestionare sunt furnizate printr-o platformă software cunoscută sub numele de Aladdin și cuprind o combinație de hardware, de software și de intervenție umană.
 - c. Funcțiile Aladdin acoperă întregul ciclu de investiții. În termeni generali, Aladdin oferă gestionarilor de portofolii analiză și monitorizare a performanțelor și riscurilor pentru asistență în luarea deciziilor de investiții, monitorizează respectarea reglementărilor și permite gestionarilor de portofolii să implementeze deciziile de tranzacționare.
 - d. BlackRock gestionează o gamă largă de fonduri, dintre care unele se califică drept FCP-uri, iar altele drept non-FCP-uri.

- e. BlackRock utilizează serviciile de gestionare pentru a gestiona atât FCP-uri, cât și non-FCP-uri.
- f. Majoritatea fondurilor gestionate în prezent de BlackRock cu ajutorul serviciilor de gestionare sunt non-FCP-uri, atât din perspectiva numărului acestora, cât și a valorii activelor gestionate.
- g. Serviciile de gestionare sunt, de asemenea, furnizate de BFMI altor gestionari de fonduri (terți), dintre care unele gestionează în principal FCP-uri. [OR 4]

C. DISPOZIȚIILE DE DREPT AL UNIUNII RELEVANTE

- 8. Articolul 131 din Directiva TVA are următorul conținut:

„Scutirile prevăzute la capitolele 2-9 se aplică fără să aducă atingere altor dispoziții comunitare și în conformitate cu condițiile pe care statele membre le stabilesc în scopul de a asigura aplicarea corectă și directă a acestor scutiri și de a preveni orice posibilă evaziune, fraudă sau abuz”.
- 9. Articolul 135 alineatul (1) din Directiva TVA, prevede, în măsura în care este relevant:

„(1) Statele membre scutesc următoarele operațiuni:

[...]

(g) *gestionarea de fonduri comune de plasament, așa cum sunt definite de statele membre[...]*”

D. DREPTUL NAȚIONAL RELEVANT

- 10. Articolul 31 alineatul (1) din Value Added Tax Act 1994 [Legea din 1994 privind taxa pe valoarea adăugată] (denumită în continuare „LTVA”) prevede, în măsura în care este relevant:

„(1) *O livrare de bunuri sau o prestare de servicii este scutită în cazul în care intră într-una dintre categoriile descrise în anexa 9 [...]*”
- 11. Anexa 9 la LTVA cuprinde, la punctul 9 din Grupul 5, „gestionarea” unei liste de entități de investiții specifice și de tipuri de fonduri. Acestea sunt entitățile și tipurile de fonduri pe care Regatul Unit le consideră a fi fonduri comune de plasament.

E. POZIȚIA PĂRȚILOR

(1) *Poziția exprimată de BlackRock este următoarea:*

12. Aspectul dacă repartizarea este posibilă depinde de interpretarea corectă a articolului 135 alineatul (1) litera (g) din Directiva TVA. **[OR 5]**
13. Rezultă dintr-o jurisprudență constantă că scutirile prevăzute de Directiva TVA sunt de strictă interpretare, dar nu într-un mod care ar lipsi aceste scutiri de efecte: Hotărârea din 21 martie 2013, PFC Clinic, C-91/12, EU:C:2013:198, punctul 23.
14. În interpretarea articolului 135 alineatul (1) litera (g), dispoziția relevantă trebuie interpretată „ținând seama în special de scopul scutirii prevăzute”: Hotărârea din 4 mai 2006, Abbey National, C-169/04, EU:C:2006:289, punctul 59 (denumită în continuare „Hotărârea Abbey National”).
15. CJUE a oferit deja îndrumări detaliate cu privire la *scopul* scutirii aplicabile gestionării de fonduri:
 - a. FCP-urile sunt fonduri comune de plasament potrivite pentru investitorii mici. Scopul scutirii aplicabile gestionării de fonduri este de a facilita investițiile micilor investitori și pentru a asigura că regimul de TVA este neutru din punct de vedere fiscal în ceea ce privește investițiile directe în valori mobiliare și investițiile prin intermediul întreprinderilor colective: Hotărârea Abbey National, punctul 62.
 - b. Din principiul neutralității fiscale rezultă că operatorii trebuie să poată alege modelul de organizare care, din punct de vedere strict economic, le este cel mai avantajos, fără să riște ca operațiunile lor să fie excluse de la scutirea aplicabilă gestionării de fonduri: Hotărârea Abbey National, punctul 68 și Hotărârea din 7 martie 2013, GfBk C-275/11, EU:C:2013:141, punctul 31.
 - c. Scutirea aplicabilă gestionării de fonduri este definită în funcție de natura prestațiilor, iar nu în funcție de furnizorul sau de destinatarul prestației: Hotărârea Abbey National, punctul 66.
16. Numai prin repartizare se poate atinge scopul scutirii aplicabile gestionării de fonduri.
17. Fără repartizare, scopul scutirii este eludat din următoarele motive:
 - a. Disponibilitatea excepției este arbitrară, determinată în funcție de compoziția fondurilor gestionate de destinatarul serviciilor. Serviciile de gestionare sunt excluse de la scutire doar pentru că beneficiarii acestor servicii **[OR 6]** gestionează atât FCP-uri cât și non-FCP-uri, în pofida faptului că CJUE a recunoscut în mod expres că structura unei organizații nu ar trebui să determine acest rezultat [a se vedea punctul 15 litera (b) de mai sus].

- b. Scutirea este restricționată în raport cu persoana care beneficiază de servicii, iar nu în raport cu utilizarea serviciilor, aceasta ducând la o denaturare a concurenței. Din nou, CJUE a respins în mod expres încercările de a restricționa scutirea în acest mod [a se vedea punctul 15 litera (c) de mai sus].
- c. Pentru alți administratori de fonduri și investitori vor decurge consecințe aleatorii. De exemplu, regimul aplicabil unei operațiuni unice de servicii se poate schimba în mod repetat, de la scutire la regim standard (și invers) în funcție de variațiile volumului și valorii FCP-urilor și non-FCP-urilor gestionate de destinatarul acestor servicii. Mai mult, gestionarii de fonduri ar putea să-și manipuleze structurile corporative și organizaționale pentru a permite non-FCP-urilor să beneficieze de scutire, gestionând unele non-FCP-uri sub aceeași entitate ca și FCP-urile.
18. În plus, repartizarea în funcție de utilizare nu este un concept nou în contextul Directivei TVA. Într-adevăr, CJUE a recunoscut deja că repartizarea poate fi necesară pentru a se aplica scutirea privind cheltuielile comune prevăzută de articolul 132 alineatul (1) litera (f): Hotărârea din 4 mai 2017, Comisia/Luxemburg, C-274/15, EU:C:2017:333 (denumită în continuare „Hotărârea Luxembourg”).
19. Scutirea privind cheltuielile comune prevăzută de articolul 132 alineatul (1) litera (f) este supusă condiției ca serviciile prestate de un grup independent de persoane (un așa-numit „GIP”) către membrii săi să fie „necesare în mod direct” pentru o activitate prestată de membrul respectiv care nu este o activitate economică sau pentru operațiuni scutite de TVA efectuate de acesta. În situația în care un membru este beneficiarul unor servicii prestate de GIP pe care le utilizează atât pentru o activitate economică, cât și pentru o activitate neeconomică desfășurată de acesta sau pentru a efectua atât operațiuni impozabile, cât și operațiuni scutite (precum cheltuielile indirecte), CJUE a sugerat că contraprestația plătită de membrul respectiv către GIP ar trebui repartizată, scutirea aplicându-se într-o manieră care să reflecte măsura în care serviciile furnizate membrilor sunt „necesare în mod direct” pentru activitatea neimpozabilă pe care o desfășoară: Hotărârea Luxembourg, punctele 53 și 54.
20. În fine, este de observat că nu este vorba despre un caz de excludere a unui element dintr-o prestare complexă și de aplicarea unei rate diferite aceluși element. Este cert că un astfel de procedeu nu ar reflecta [OR 7] (în general) realitatea comercială și ar denatura funcționarea sistemului de TVA: Hotărârea din 18 ianuarie 2018, Stadion Amsterdam, C-463/16, EU:C:2018:22, punctul 22. În prezenta cauză, repartizarea reflectă realitatea comercială și promovează o diviziune a muncii și a resurselor realistă din punct de vedere comercial.

(2) Poziția Commissioners

21. O prestare complexă unică, utilizată în principal pentru gestionarea non-FCP-urilor supusă TVA-ului nu poate fi repartizată. Este mai degrabă integral supusă TVA-ului.
22. Regula generală este că o cotă unică de impozitare ar trebui să se aplice pentru o prestare complexă unică. Singurele excepții de la această regulă se regăsesc în cauzele în care legislația Uniunii prevede în mod clar acordarea unui tratament diferit - a se vedea Hotărârea din 6 iulie 2006, Talacre Beach Caravan Sales, C-251/05, EU:C:2006:451, care prevedea o cotă zero, și Hotărârea Comisia/Franța, C-94/09, EU:C:2010:253, care viza condițiile în care un stat membru ar putea aplica o cotă redusă anumitor activități.
23. Pentru a permite o repartizare în cazul în care o prestare unică este utilizată în două scopuri ar fi contrară jurisprudenței anterioare a Curții de Justiție. În Hotărârea Stadion Amsterdam (C-463/16, EU:C:2018:22) Curtea a confirmat că o prestare unică compusă din două elemente distincte trebuie să fie impozitată doar la cota de TVA aplicabilă acestei prestări unice, cotă determinată în funcție de TVA-ul aplicabil elementului principal. Aceasta este situația, chiar dacă unul dintre cele două elemente ar fi fost supus unei cote reduse de TVA dacă ar fi fost furnizat separat.
24. Pentru a permite o repartizare în cazurile în care o prestare unică este utilizată în două scopuri ar fi contrară obiectivului jurisprudenței privind prestările complexe. Două elemente trebuie privite ca o prestare unică doar dacă astfel stau lucrurile din punct de vedere economic, iar divizarea elementelor ar fi artificială. Nu are sens să constatăm că reprezintă o prestare unică din punct de vedere economic iar contraprestația să fie divizată prin aplicarea unei repartizări. Aceasta ar risca să denatureze funcționarea sistemului de TVA. **[OR 8]**
25. În plus, acceptarea unei repartizări în circumstanțele din prezenta cauză ar genera probleme practice. În cazul în care repartizarea s-a bazat pe activele administrate de fondurile gestionate de BlackRock, atunci obligația de plată a TVA-ului pentru prestare ar varia în continuu, în funcție de valoarea FCP-urilor și non-FCP-urilor pe care le gestionează.
26. Analiza autorităților fiscale din Regatul Unit nu este modificată de principiul neutralității fiscale, care este un principiu de interpretare care nu poate prevala asupra regulii generale a dreptului privind TVA-ul conform căreia o prestare unică este supusă unui tratament unic în materie de TVA. Într-adevăr, în toate cauzele care implică o prestare complexă unică, aplicarea tratamentului TVA aferent elementului principal în raportul cu întreaga prestare conduce la aplicarea unui alt tratament TVA pentru elementul auxiliar decât dacă acesta ar fi fost furnizat separat. Cu toate acestea, este efectul doctrinei prestărilor complexe unice - a se vedea Ordonanța din 19 ianuarie 2012, Purple Parking și Airpaks Services, C-117/11, nepublicată, EU:C:2012:29.

27. De asemenea, analiza autorităților fiscale din Regatul Unit nu a fost modificată de Hotărârea Curții de Justiție pronunțată în cauza Comisia/Luxemburg, C-274/15. Cauza aceasta a avut ca obiect o procedură de constatare neîndeplinirii obligațiilor privind scutirea aplicabilă unui grup de partajare a costurilor prevăzută de articolul 132 alineatul (1) litera (f) din Directiva TVA mai degrabă decât o trimitere privind circumstanțele specifice ale unei cauze aflate pe rolul instanțelor naționale. Curtea nu afirmă nicăieri în hotărârea pronunțată în cauza respectivă că a avut în vedere o prestare unică efectuată de un grup de partajare a costurilor și nici nu a sugerat că contraprestația pentru respectiva prestare unică urma să fie repartizată în funcție de utilizare.

F. MOTIVELE TRIMITERII PRELIMINARE

28. Atașate ca **Anexele 1 și 2** la prezenta cerere sunt deciziile instanței de trimitere (Upper Tribunal [Tribunalul Superior]) din data de 20 decembrie 2018 și a First-tier Tribunal [Tribunalul Superior] din data de 15 august 2017.
29. Instanța de trimitere arată că, deși există un principiu general potrivit căruia o prestare complexă unică trebuie impozitată la o cotă unică, acest principiu nu este, în sine, determinant în speță. Problema care apare nu este dacă pot fi aplicate cote diferite elementelor separate ale unei prestări complexe unice. În schimb, problema este însăși structura articolului 135 alineatului (1) litera (g): dacă trebuie să fie interpretat în mod corect astfel încât să impună repartizarea contraprestației pentru o prestare unică în funcție de utilizare. **[OR 9]**
30. În Hotărârea Luxemburg, CJUE pare să fi indicat că, în aplicarea articolului 132 alineatul (1) litera (f) din Directiva TVA, ar putea fi oportună repartizarea unei prestări de servicii unice în elemente scutite și elemente impozabile. În cazul în care distribuția în funcție de utilizare a fost acceptată de CJUE pentru a se determina domeniul de aplicare al unei scutiri, aceasta trebuie să fie deschisă pentru argumentul potrivit căruia o astfel de repartizare ar fi susceptibilă să se aplice altor excepții, în special celor care depind de utilizarea unei anumite furnizări de servicii.
31. Cu toate acestea, Hotărârea Luxemburg nu oferă nicio indicație clară pentru prezenta cauză. Punctele de vedere exprimate de CJUE privind partajarea în ceea ce privește scutirea aplicabilă gestionării de fonduri pare a se baza pe motive practice, iar nu pe chestiuni de principiu sau legate de scop.
32. Pe scurt, instanța de trimitere a concluzionat că se poate argumenta că o interpretare corectă a articolului 135 alineatul 1 litera (g) permite o repartizare a contraprestației aferente unei prestări unice de servicii de gestionare în funcție de utilizarea acestor servicii pentru FCP-uri respectiv pentru non-FCP-uri. Cu toate acestea, este la fel de ușor de argumentat că o astfel de repartizare nu se poate aplica și că prestarea unică ar trebui să fie impozitată în funcție de utilizarea predominantă sau principală a acesteia.

33. Prin urmare, instanța de trimitere consideră că, în situațiile în care serviciile sunt utilizate pentru gestionarea atât a FCP-urilor cât și a non-FCP-urilor, nu poate stabili cu certitudine interpretarea corectă a articolului 135 alineatul (1) litera (g) și acesta nu este un *acte clair*, iar răspunsul la această chestiune de interpretare este necesar pentru soluționarea litigiului.

G. ÎNTREBAREA PRELIMINARĂ

34. În consecință, instanța de trimitere solicită CJUE să pronunțe o hotărâre preliminară cu privire la următoarea întrebare:

Articolul 135 alineatul (1) litera (g) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care o prestare unică de servicii de gestionare în sensul articolului respectiv este efectuată de un furnizor terț către un gestionar de fond și este utilizată de gestionarul fondului respectiv atât pentru gestionarea de fonduri comune de plasament [OR 10] („FCP-uri”) cât și pentru gestionarea altor fonduri care nu sunt fonduri comune de plasament („non-FCP-uri”):

(a) Prestarea unică respectivă va fi impozitată la o cotă unică? În caz afirmativ, cum se determină această cotă unică? sau

(b) Contraprestația pentru prestarea unică respectivă trebuie repartizată în funcție de utilizarea serviciilor de gestionare (de exemplu, în funcție de valoarea fondurilor gestionate în cadrul FCP-urilor și respectiv în cadrul non-FCP-urilor), astfel încât o parte din prestarea unică să fie scutită iar o parte să fie impozabilă?

[omissis]

Data: 15 martie 2019.